

**ΕΥΘΥΝΗ (ΣΥΝΕΥΘΥΝΗ)
ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΣΤΑΘΜΕΥΜΕΝΟΥ ΟΧΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΗ ΒΛΑΒΗ ΤΟΥ
ΑΠΟ ΠΡΟΣΚΡΟΥΣΗ ΣΕ ΑΥΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥ ΟΧΗΜΑΤΟΣ**

ΕΡΩΤΗΜΑ

Το ασφαλισμένο όχημα προξενεί ζημιές σε άλλο, το οποίο έχει σταθμεύσει σε σημείο, στο οποίο απαγορεύεται η στάθμευση. **Ερωτάται**, εάν η ασφαλιστική εταιρία αποζημιώνει ή όχι τη ζημία του άλλου οχήματος και σε καταφατική απάντηση, εάν η αποζημίωση αυτή είναι ολοσχερής ή καλύπτει μέρος της ζημίας του τρίτου, ως συνυπαιτίου της ζημίας του.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

1. Η ρύθμιση του Νόμου

Κατά πρώτο, το πότε υφίσταται παράνομη στάθμευση οχήματος, ορίζει ο ΚΟΚ στο άρθρο 34 αυτού.

2. Η νομολογία κατωτέρων δικαστηρίων

Η έρευνα της νομολογίας κατωτέρων δικαστηρίων, αναφορικά με το προκείμενο ερώτημα, έδειξε ότι τα δικαστήρια αυτά δέχονται ότι : Ο παρανόμως σταθμεύων το όχημά του ευθύνεται για τη ζημία εις βάρος τρίτου, **μόνον εφόσον** από τις εκάστοτε περιστάσεις, οι οποίες πρέπει να σταθμίζονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, προκύπτει ότι η παράνομη στάθμευση συνετέλεσε αιτιωδώς στη ζημία του τρίτου, ήταν δηλαδή ικανή (ως

αναγκαίος όρος του αποτελέσματος) κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων να οδηγήσει σε ζημία του τελευταίου¹⁻²⁻³.

2.1. Η κατάσταση ανάγκης

Η κατάφαση του παρανόμου της πράξης, δεν σημαίνει αναγκαστικώς και κατάφαση της αδικοπρακτικής ευθύνης. Διότι, εκτός του ότι για τη συνδρομή της ευθύνης αυτής απαιτείται να συντρέχουν όλες οι κατά νόμο προϋποθέσεις της (πταίσμα του δράστη κλπ), απαιτείται επιπροσθέτως να **μη** συντρέχει ένας από τους νομίμους λόγους, οι οποίοι αίρουν ή αποκλείουν είτε τον παράνομο χαρακτήρα της πράξης είτε τον καταλογισμό του δράστη⁴. Γίνεται δεκτό, ότι οι διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, που προβλέπουν λόγους άρσης ή αποκλεισμού του παρανόμου της πράξης, εφαρμόζονται και στο πεδίο του ιδιωτικού δικαίου⁵. Ειδικότερα, το άδικο της πράξης (αστικής αδιοπραξίας) αποκλείεται όταν ο δράστης ενεργεί υπό κατάσταση ανάγκης και συγκεκριμένως όταν – προκειμένου να αποτρέψει παρόντα και άλλως αναπότρεπτο κίνδυνο, που απειλεί το πρόσωπο ή την περιουσία του ίδιου ή άλλου προσώπου, χωρίς δική του υπαιτιότητα⁶ – εάν η βλάβη που προκλήθηκε στον άλλο είναι σημαντικά κατώτερη κατά το είδος και τη σπουδαιότητα από τη βλάβη που προκλήθηκε (άρθρο 25 § 1 του Ποινικού Κώδικα)⁷.

Επί τη βάσει των παραδοχών αυτών, βάσιμο επιχείρημα (ένσταση) υπέρ του ασφαλιστή δίδει η επίκληση της καταστάσεως ανάγκης, δυνάμει της

¹ Κρίθηκε **ανυπαίτιος** ο οδηγός φορτηγού, που το είχε σταθμεύσει παρανόμως, για τον τραυματισμό μοτοποδηλάτη που έπεσε επάνω στο φορτηγό αυτό, διότι οι συνθήκες της οδού (ελεύθερο οδόστρωμα πλάτους 7,7 μ.) και οι περιστάσεις επέτρεπαν στον μοτοποδηλάτη να αντιληφθεί εγκαίρως το σταθμευμένο φορτηγό και να επιχειρήσει ασφαλή διέλευση από το ελεύθερο οδόστρωμα. το δικαστήριο έκρινε ότι δεν υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ αφενός του αιτίου (=της παράνομης σταθμεύσεως) και αφετέρου του αιτιατού (=του τραυματισμού του μοτοποδηλάτη) [ΕφΠατρ 80/2005 ΑχΝομ 2006/685. Ανάλογη περίπτωση βλ. στις ΕφΠατρ 295/2005 (ΑχΝομ 2006/702) και 160/2003 (ΑχΝομ 2004/533)].

² Κρίθηκε **συνυπαίτιος** ο οδηγός φορτηγού, που το είχε σταθμεύσει παρανόμως επί της οδού Πύργου-Ολυμπίων και συγκεκριμένως σε απόσταση δύο μέτρων μετά τη συμβολή της οδού αυτής με την οδό Νικομηδείας (δηλαδή κατά παράβαση του άρθρου 34 § 2 περ. β' και ι' ΚΟΚ), για τον τραυματισμό μοτοποδηλάτη που έπεσε επάνω στο φορτηγό αυτό. Το εναπομείναν ελεύθερο κατάστρωμα της οδού ήταν μόνον 2,30 μ. ενώ το φορτηγό είχε καταλάβει 2,70 μ. του οδοστρώματος. Το δικαστήριο έκρινε ότι η παράνομη στάθμευση του φορτηγού προκάλεσε και αυτή τον τραυματισμό του παθόντος, ο οποίος ήταν επίσης συνυπαίτιος του τραυματισμού του, διότι δεν είχε ρυθμίσει την αυξημένη ταχύτητα του οχήματός του ανάλογα με τις οδικές συνθήκες (ΕφΠατρ 545/2005 ΑχΝομ 2006/726).

Βλ. και **1.** Την ΕφΘεσ 1065/2006 (ΕΣυγκΔ 2006/495), κατά την οποία, σε ανάλογη προς την ανωτέρω περίπτωση, κρίθηκε συνυπαίτιος του τραυματισμού του ο παθών, διότι οδηγούσε υπό την επήρεια οινοπνεύματος, **2.** Την ΕφΑθ 6864/1993 (ΕΣυγκΔ 1994/446), κατά την οποία, σε ανάλογη προς την ανωτέρω περίπτωση, κρίθηκε συνυπαίτιος του τραυματισμού του ο παθών κατά ποσοστό 25%, διότι κινούνταν με υπερβολική ταχύτητα και **3.** την ΕφΠατρ 405/2000 (ΑχΝομ 2001/453), κατά την οποία, σε ανάλογη προς την ανωτέρω περίπτωση, κρίθηκε συνυπαίτιος του τραυματισμού του ο παθών κατά ποσοστό 80%, διότι κινούνταν με υπερβολική ταχύτητα.

³ Βλ. την ΑΠ 216/1981 ΕΣυγκΔ ΙΓ/336. ΕφΑθ 5028/1993 ΕΣυγκΔ 1994/447.

⁴ **Απ. Γεωργιάδης**, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, υπό το άρθρο 914 περιθ. αριθ. 57 σελ. 707.

⁵ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., υπό το άρθρο 914 περιθ. αριθ. 64 σελ. 708.

⁶ Με ερμηνευτική συστολή, με τον όρο «υπαιτιότητα» νοείται μόνον ο δόλος, όχι δε και η αμέλεια του δράστη (**Μπουρόπουλος**, Ι σελ. 75. **Σπινέλλης**, ΣυστΕρμΠοινΚώδ υπό το άρθρο 25 αριθ. 23).

⁷ Υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 32 § 1 του Ποινικού Κώδικα, αναγνωρίζεται κατάσταση ανάγκης, η οποία αποκλείει τον καταλογισμό του δράστη της αδιοπραξίας.

οποίας αποκλείεται το άδικο της πράξης. Διότι, είναι βέβαιο πως ο ασφαλισμένος της ενήργησε υπό το κράτος κατάστασης ανάγκης, όταν συγκρούστηκε με το παρανόμως σταθμευμένο όχημα, όταν λόγου χάριν, προκειμένου να αποφύγει να τραυματίσει ή και να φονεύσει μοτοποδηλάτη που του απέκοψε αιφνιδίως την πορεία, προτίμησε να πλήξει αλλότριο αγαθό (: το παρανόμως σταθμευμένο όχημα), δηλαδή σαφώς υποδεέστερο αγαθών τρίτου προσώπου και ειδικότερα της σωματικής ακεραιότητας ή της ζωής του μοτοποδηλάτη. Οπότε, αποκλείεται το άδικο της πράξης του και άρα δεν είναι υποχρεωμένος να αποζημιώσει το παρανόμως σταθμευμένο όχημα, ακριβώς διότι συντρέχει λόγος αποκλεισμού του παρανόμου της πράξης.

3. Η νομολογία του Ακυρωτικού

Ρήγμα στην προπαρατεθείσα νομολογία των κατωτέρων δικαστηρίων έχει επιφέρει η ΑΠ 605/1989⁸, κατά την οποία, προκειμένου να καταβληθεί αποζημίωση στον παθόντα από παράνομη στάθμευση οχήματος άλλου, πρέπει να ερευνάται στη συγκεκριμένη περίπτωση, εάν η απαγόρευση σταθμεύσεως έχει τεθεί στον ΚΟΚ, προκειμένου να προστατεύσει τον παθόντα, δηλαδή πρέπει να ερευνάται ο σκοπός του νομοθέτη *in concreto, ad hoc*⁹. (Τούτο σημαίνει ότι, εάν η συγκεκριμένη απαγόρευση σταθμεύσεως έχει τεθεί για να προστατεύσει άλλο πρόσωπο ή έννομο συμφέρον, τότε ο παθών δεν αποζημιώνεται). Στη συνέχεια και εφόσον η απάντηση στο ανωτέρω ζήτημα είναι καταφατική, τότε και μόνον ερευνάται στο κατά πόσο η στάθμευση του οχήματος σε απαγορευμένο σημείο υπήρξε το κινήσαν αίτιο για την επέλευση της ζημίας' υπό διαφορετική διατύπωση : συνδέεται αιτιωδώς με το επελθόν ζημιολόγο αποτέλεσμα.

3.1. Κριτική της γνώμης του ΑΠ

Η γνώμη αυτή του Ελληνικού Ακυρωτικού είναι κατά την άποψή μου η σωστή, δογματικώς. Διότι, πράγματι, σε περίπτωση κατά την οποία η αδικοπραξία στηρίζεται σε παραβίαση διατάξεως νόμου (όπως εν προκειμένω), τότε απαιτείται για τη στοιχειοθέτηση αδικοπραξίας, κατά την έννοια της ΑΚ 914, να προηγείται έρευνα του κατά πόσο η παραβίασθαισα διάταξη έχει τεθεί προς το συμφέρον ή και προς το συμφέρον του πολίτη, ήτοι εφόσον πρόκειται για νόμο προστατευτικό των ατομικών συμφερόντων. Μόνον εφόσον η απάντηση στο ζήτημα αυτό είναι καταφατική, υφίσταται

⁸ ΕΣυγκΔ 1991/569.

⁹ Κατά τις παραδοχές της αναιρεσιβληθείσας εφετειακής απόφασης, το φορτηγό του ενάγοντος είχε σταθμεύσει στη συμβολή των οδών Ι. και Υ. , περιοχής Ιλισίων Αθηνών. Το όχημα του εναγομένου ήταν σταθμευμένο στην οδό Υ., που είναι κάθετος της οδού Ι. Όμως, το όχημα του εναγομένου κατά τη νύκτα μετακινήθηκε προς τα πίσω και προσέκρουσε στο αυτοκίνητο του ενάγοντος. Κατά το εφετείο, το ατύχημα οφείλεται σε συνυπαιτιότητα του εναγομένου, διότι αυτός παραβίασε το άρθρο 34 § 7 του ΚΟΚ, το οποίο ορίζει ότι οι οδηγοί των οχημάτων που σταθμεύουν, δεν επιτρέπεται να απομακρύνονται από αυτά, εάν δεν λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή δυστυχήματος. Από το άλλο μέρος κρίθηκε από το Εφετείο συνυπαίτιος του ατυχήματος και ο ενάγων, διότι παραβίασε το άρθρο 34 § 2 εδάφ. ι' του ΚΟΚ, σύμφωνα με το οποίο αυτός έπρεπε να είχε σταθμεύσει το όχημά του σε απόσταση τουλάχιστον 5 μ. από τη νοητή προέκταση των οικοδομικών γραμμών τς οδού Υ. Όμως, κατά τον Άρειο Πάγο, μεταξύ της παραβάσεως από τον ενάγοντα της διαληφθείσας διατάξεως του ΚΟΚ και της επελθούσης ζημίας του οχήματός του δεν υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος, διότι η διάταξη αυτή έχει τεθεί για τη διευκόλυνση των οδηγών και την ασφάλεια των αυτοκινήτων κατά την εκτέλεση στροφής κι όχι και για τυχόν μετακινήσεις των οχημάτων, όπως στην προκειμένη περίπτωση, με αποτέλεσμα κατά το Ακυρωτικό να μην είναι και ο ενάγων συνυπαίτιος της ζημίας.

Ομοίως και ΑΠ 192/2004 ΕΣυγκΔ 2004/260. ΕφΑθ 7074/2001 ΕΣυγκΔ 2004/335. ΕφΚερκ 282/2007 ΕΣυγκΔ 2008/385. Βλ. και στην ΕΣυγκΔ 2008 σελ. 384 αριθ. 4

αδικοπραξία εις βάρος του, διότι θεωρείται ότι η παραβίαση προστατευτικού νόμου πλήττει ευθέως τα ατομικά έννομα συμφέροντα. Συνεπώς, όταν η παραβιασθείσα διάταξη έχει τεθεί αποκλειστικώς για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, τότε η παραβίαση αυτής δεν συνιστά κατά νόμο αδικοπραγία¹⁰.

¹⁰ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., υπό το άρθρο 914 περιθ. αριθ. 50-54 σελ. 705-707.